

Полтавець О. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ІНКЛЮЗИВНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Інклюзивний туризм – це форма туризму, яка передбачає процес співпраці між різними учасниками туристичного сектору, в якому люди з особливими потребами в доступності, включаючи мобільні, візуальні, слухові та когнітивні складові доступності, незалежно та рівноправно можуть працювати з почуттям власної гідності через надання універсальних туристичних продуктів, послуг і середовища [1].

До сьогодні проблемою залишається відсутність єдиної інфраструктури комплексних туристичних об'єктів. В Україні немає туристичних об'єктів, доступних для людей з інвалідністю, немає переліку туристичних об'єктів. Архітектурна доступність недостатня, пам'яток культури та історії, пристосованих для людей з обмеженими можливостями, мало. Нерозвиненість інклюзивного бізнесу в Україні можна пояснити кількома основними факторами (рис. 1), серед яких: підприємства традиційного туризму та туристичних послуг комерційно недоступні для цієї категорії споживачів через низьку платоспроможність. Туроператори, які проводять тури для таких споживачів є дуже часто недосвідченими, а головне оточення туристичних атракцій і місць, які відвідують люди з обмеженими можливостями, є непридатними.

У зв'язку з цим в країні поступово відбуваються деякі зміни і, фактично, основні міські центри вже оснащені необхідними елементами інфраструктури. Окрім створення доступного середовища, в українських містах встановлюють макети-скульптури, які детально відтворюють відомі будівлі та містять інформацію про будівлі шрифтом Брайля різними мовами. Подібні скульптури вже давно використовують у багатьох містах Європи. Однак в Україні подібні об'єкти ще не дуже поширені, тим більше, що в Одесі подібний проєкт реалізували вперше. Зараз в Одесі налічується більше десяти таких скульптур, і це одні з найкращих архітектурних споруд міста. Організувати тури для людей із вадами зору стає все складніше. Скульптура виготовлена з полімеру, покрита бронзовою стружкою,

має тримовний напис із перекладом шрифтом Брайля. Подібні скульптури нині встановлено в Черкасах, Львові, Києві та Харкові [2].

Рис. 1. Фундаментальні проблеми розвитку інклюзивного туризму в Україні [1]

У кожному регіоні світу розвиток інклюзивного туризму здійснюється у відповідності з особливостями місцевої культури, економічних можливостей та соціальних умов. Важливою є підтримка з боку уряду, бізнесу та громадськості для подальшого просування цього напрямку. Для аналізу рівня розвитку інклюзивного туризму в конкретній країні чи регіоні важливо враховувати кілька важливих аспектів, таких як: наявність інфраструктури, доступність програм і послуг для людей з обмеженими можливостями, рівень поінформованості суспільства про проблему та підтримка з боку уряду та приватного сектору. Останніми роками у європейських та інших країнах все більше уваги приділяється розвитку інклюзивного туризму (табл. 1) [3]. З розвитком глобального туризму та підвищенням обізнаності про соціальні аспекти подорожей розвинені країни усвідомлюють важливість створення туристичного середовища, доступного для всіх категорій людей.

У сфері інфраструктури в усьому світі вживаються заходи щодо адаптації

готелів, музеїв, культурних пам'яток та інших туристичних об'єктів для людей з різними обмеженими можливостями.

Таблиця 1

Стан розвитку інклюзивного туризму в різних регіонах

Назва регіону	Стан розвитку інклюзивного туризму в регіоні
Європа	У багатьох європейських країнах, таких як Нідерланди, Великобританія, Іспанія та Норвегія, зростає усвідомлення важливості інклюзивного туризму. Вони активно розвивають доступну інфраструктуру та послуги для людей з обмеженими можливостями, включаючи адаптовані готелі, екскурсії та транспорт. Однак європейські країни також стикаються з такими проблемами, як регіональні відмінності в рівні розвитку інклюзивного туризму та фінансові обмеження
Північна Америка	Сполучені Штати та Канада відомі розробкою комплексних туристичних програм. Вони активно сприяють створенню доступної інфраструктури та послуг для людей з різними типами інвалідності, таких як доступні пляжі, національні парки та музеї. Громадські установи та некомерційні організації також активно працюють над просуванням інклюзивного туризму в цьому регіоні
Азія-Тихоокеанський регіон	У багатьох країнах Азіатсько-Тихоокеанського регіону, включаючи Японію, Сінгапур та Австралію, зростає інтерес до інклюзивного туризму. Проте в цих країнах необхідні подальші зусилля для створення безбар'єрного середовища для туристів з обмеженими можливостями, особливо щодо адаптації громадського транспорту та туристичних об'єктів.
Латинська Америка	Хоча інклюзивний туризм менш розвинений у Латинській Америці, ніж в інших регіонах світу, деякі країни, такі як Коста-Ріка та Мексика, досягли певного прогресу в цьому напрямку. Вони надають великого значення створенню безбар'єрних туристичних маршрутів та інфраструктури для людей з інвалідністю

Все більше і більше туристичних закладів і компаній визнають необхідність пропонувати адаптовані послуги, такі як доступні транспортні засоби, професійні екскурсії та спеціальні програми для людей з обмеженими можливостями (рис. 2).

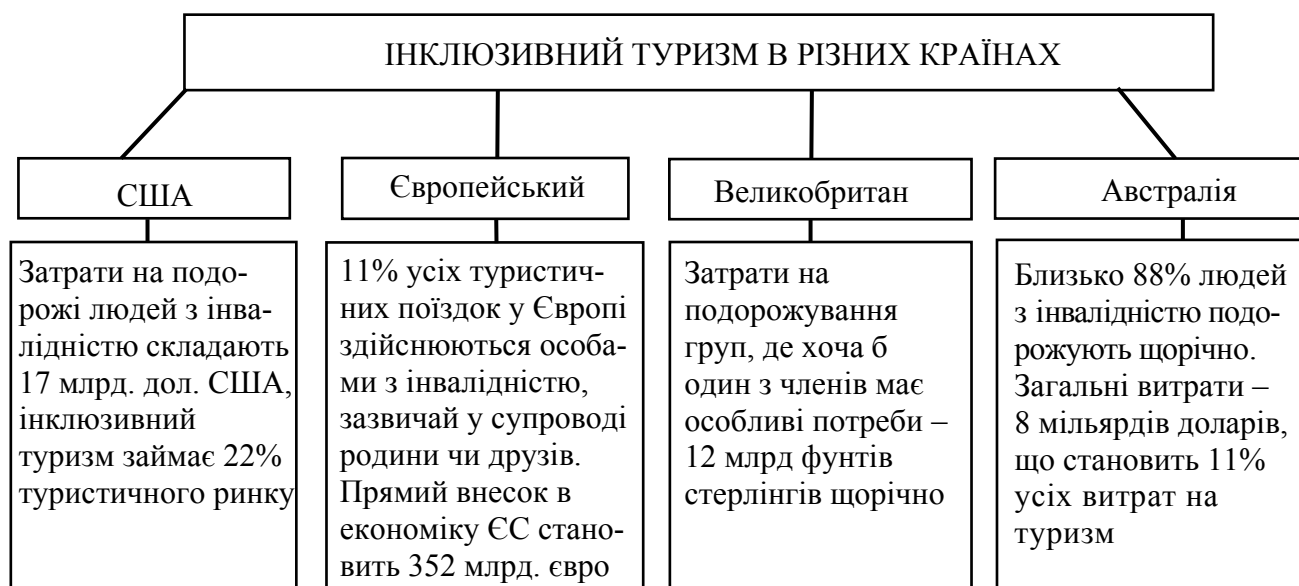

Рис. 2. Розвиток інклюзивного туризму у світі [3-6]

Для адаптації та інтеграції людей з обмеженими можливостями в суспільство в наш час створюються реабілітаційні програми в усьому світі, в тому числі в соціокультурній сфері, серед яких туристична діяльність, яка тісно пов'язана з організацією екскурсійного обслуговування. Актуальність дослідження цієї теми зумовлена тим, що попит на туристичні послуги серед людей з особливими потребами зростає, але доступність туристичних послуг в Україні обмежена, оскільки не виконується багато спеціальних умов щодо надання туристичних послуг для цієї групи споживачів.

Світовий досвід показує, що туристи з обмеженими можливостями становлять важливу частину туристичного ринку. Туризм для людей з обмеженими можливостями є необхідною формою туризму в будь-якій країні. Це один із найбільш швидкозростаючих видів туризму за кордоном. Практики інклюзивного туризму в усьому світі демонструють необхідність спочатку створити доступне середовище та адаптувати екскурсії, туристичні пам'ятки та історичні будівлі до потреб людей з обмеженими можливостями.

Список використаних джерел:

1. Інклюзивний туризм як вид сучасного спеціалізованого туризму. URL: https://ecoacademy.org.ua/sites/default/files/theme_files/prezentaciya_1_inklyuzyvnyy_turyzm_v_ukrayini_pdf
2. Поколюдна М.М., Корнєєва С.Г., Коваленко Д.В. Особливості організації та проведення екскурсій для осіб з обмеженими можливостями. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм.* 2019. Вип. 10. С. 164-171.
3. Pagan R. The contribution of holiday trips to life satisfaction: the case of people with disabilities. *Current Issues in Tourism.* 2015. № 18 (6). P. 524-538. URL: <https://econpapers.repec.org/article/tafrcitxx/default8.htm>
4. Official Tourist Information Website of accessible tourism operator. Accessible Journeys» USA. URL: <http://www.disabilitytravel.com>
5. Poria Y., Reichel A., Brandt Y. People with disabilities visit art museums: an exploratory study of obstacles and difficulties. *Journal of Heritage Tourism.* 2009. № 4 (2). P. 117-129.
6. Коляда Н. М., Кравченко О. О., Коляда Л. О. Інклюзивний туризм як вид реабілітації: сучасні потреби інвалідів: монографія. Умань: Візаві, 2019. 208 с.